

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра _____

ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА МАРКЕТИНГУ

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

» з освіти 2019 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТРАХУВАННЯ**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	«Фінанси і кредит» (назва освітньої програми)
освітній ступінь	бакалавр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна)
розробник	Оскома Олена Володимирівна (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Страховання» є складовою освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» СВО ПДАБА 072 б – 2016 підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр» в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Має статус нормативної компоненти циклу професійної підготовки.

Навчальна дисципліна «Страховання» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в сфері страхування. Викладання даної дисципліни впливає з необхідності більш доцільних знань з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній в умовах ринкової економіки.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			IV	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	44		44	
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	46		46	
підготовка до аудиторних занять	5		5	
підготовка до контрольних заходів	5		5	
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	6		6	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – «Страховання» є формування базисних знань студентів щодо основ, закономірностей, принципів та особливостей функціонування сучасного ринку страхування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Страховання» є:

- вивчення сутності, ролі та механізму страхування, що сприятиме формуванню високого рівня знань для ефективного застосування в галузі страхування та повного використання можливості страхового захисту в роботі та особистому житті;
- вивчення засобів організації та розвитку страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності;
- здобуття знань з основних видів страхування життя, майнового страхування та страхування відповідальності, перестраховання з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- формування вмінь аналізувати ринок страхових послуг і оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.

Пререквізити дисципліни. Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: «Політична економія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Національна економіка».

Постреквізити дисципліни. Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: «Гроші та кредит», «Фінанси, банківська система, фінансова статистика», «Фінанси підприємств», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання».

Компетентності:

- **Інтегральна компетентність.** Здатність до пошуку та вирішення проблем в сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень, аналізу, розробки та впровадження інновацій.

- **Загальні компетентності:**

ЗК2 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК7 - здатність отримувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер;

ЗК8 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК9 - здатність до самоаналізу;

ЗК12 - вміння працювати самостійно.

- **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК1 - Розуміння концептуальних основ економічної теорії на макро- та мікрорівні, загальної теорії фінансів.

СК5 - вміння використовувати знання законодавства у сфері фінансів;

СК8 - вміння застосовувати функцію контролю у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

СК11 - здатність до постійного підвищення професійної підготовки.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН 7 - розуміти методичні засади державного та ринкового регулювання фінансової системи.;

РН 20 - мати навички працювати в команді.

Методи навчання: словесні, наочні та практичні.

Форми навчання: колективні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Сутність страхових компаній та особливості їх організації					
Сутність, принципи і роль страхування	5	2	1		1
Класифікація страхування	5	2	1		1
Страхові ризики та їх оцінювання	8	2	2		2
Страховий ринок	4	2			1
Організація страхової діяльності	7	2	1		1
Методичні підходи щодо розрахунку страхової премії	7	2	1		2
Державний нагляд за страховою діяльністю	6	2			1
Особисте страхування	7	2	1		2
Майнове страхування	7	2	1		1
Страхування відповідальності	6	2			1
Разом за змістовим модулем 1	62	20	8		13
Змістовий модуль 2. Фінансовий результат діяльності страхових компаній					
Перестраховання і співстраховання	10	4	2		1
Фінансово-економічна діяльність страхових компаній	10	4	2		1
Фінансова надійність страхової компанії	8	2	2		1
Разом за змістовим модулем 2	28	10	6		3
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	90	30	14		46

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Теми заняття	Кількість годин
1	Сутність, принципи і роль страхування Історія розвитку страхування в світі та в Україні. Економічна сутність страхування. Категорія страхового захисту. Комерційне і соціальне страхування. Поняття страхового фонду. Організаційні форми страхового фонду: централізований	2

	<p>Соціально-економічна природа страхового фонду і принципи його формування.</p> <p>Категорія страхування: зв'язок страхування з розвитком ринкових відносин. Місце страхування у фінансовій системі суспільства. Страхування як система перерозподільчих відносин по відшкодуванню збитків. Функції страхування.</p>	
2	<p style="text-align: center;">Класифікація страхування</p> <p>Поняття класифікації, її наукове і практичне значення.</p> <p>Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.</p> <p>Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.</p> <p>Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих ризиків, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та ін.</p> <p>Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування.</p> <p>Класифікація за статусом страховика. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.</p> <p>Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестраховання.</p>	2
3	<p style="text-align: center;">Страхові ризики та їх оцінювання</p> <p>Поняття ризику в страхуванні. Ризик як ймовірнісний розподіл результатів діяльності; ризик як ймовірність відхилення фактичних результатів від запланованих; ризик як розподіл ймовірності збитків.</p> <p>Вимір ризиків: середнє очікуване значення, дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації.</p> <p>Класифікація ризиків. Чисті і спекулятивні ризики; фундаментальні і часткові ризики. Класи ризиків. Ознаки розмежування ризиків, що страхуються. Технічна одиниця страхування.</p>	2
4	<p style="text-align: center;">Страховий ринок</p> <p>Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Роль посередників: страхових агентів і брокерів.</p> <p>Перспективи розвитку страхового ринку в Україні.</p> <p>Сутність і завдання маркетингу в страхуванні.</p>	2
5	<p style="text-align: center;">Організація страхової діяльності</p> <p>Цивільний кодекс України і Закон України "Про страхування" - про організаційно-правові форми страховиків. Характеристика основних типів страхових організацій: товариство з обмеженою відповідальністю, закрите акціонерне товариство, відкрите акціонерне товариство.</p> <p>Товариство взаємного страхування. Спілки на взаємності (мутуальні товариства) на західному страховому ринку. Умови роботи іноземних страховиків на українському страховому ринку. Страхові агенти і страхові брокери.</p>	2
6	<p style="text-align: center;">Методичні підходи щодо розрахунку страхової премії</p> <p>Сутність і завдання актуарних розрахунків. Показники страхової статистики.</p>	2

	<p>Структура страхового тарифу: нетто-премія, навантаження. Особливості калькуляції нетто-премії на основі показників страхової статистики. Страхова (ризикова) надбавка, принципи її розрахунку на основі показників стандартного відхилення і коефіцієнта варіації.</p> <p>Розрахунок нетто-ставки страхового тарифу на основі динамічного ряду показників збитковості страхової суми.</p> <p>Калькуляція навантаження. Класифікація витрат страхової компанії. Прибуток у структурі страхового тарифу. Чинники, що впливають на прибуток страхової компанії, і можливість їх обліку в калькуляції премії.</p>	
7	<p>Державний нагляд за страховою діяльністю</p> <p>Державний нагляд за страховою діяльністю, його необхідність і функції. Права органів нагляду у відношенні страхових компаній. Форми припинення монополістичної діяльності і несумлінної конкуренції на страховому ринку. Державне регулювання страхової діяльності за кордоном.</p>	2
8	<p>Особисте страхування</p> <p>Особисте страхування, його сутність, призначення і види. Страхування життя, страхування від нещасливих випадків, медичне страхування.</p> <p>Страхування життя, його економічне і соціальне значення. Сполучення функцій страхування ризиків і функції накопичення капіталу.</p> <p>Принципи визначення страхової суми і страхового тарифу. Види страхування життя: страхування життя на випадок смерті; страхування на дожиття; змішане страхування життя. Об'єкти страхової відповідальності. Винятки із страхового захисту. Умови виплати страхової суми. Страхування за участю в прибутку страхової компанії. Особливості страхування життя в європейських країнах. Форми реалізації накопичувальних функцій страхування життя. Пенсійне страхування. Недержавні пенсійні фонди.</p>	2
9	<p>Майнове страхування</p> <p>Принцип відшкодування збитку, оцінка страхової суми. Повне і пропорційне страхування. Поняття подвійного страхування і його наслідки. Власна участь страхувальника в збитку. Форма відшкодування збитку.</p> <p>Правила страхування домашнього майна. Вогневе страхування. Страхове покриття і виняток із страхового захисту. Комплексні поліси страхування особистого майна. Страхування від крадіжок.</p> <p>Особливості страхування майна юридичних осіб. Об'єм страхової відповідальності. Винятки зі страхового захисту. Поняття основного і додаткового договору страхування майна. Пакетні поліси майнового страхування. Страхування фінансових ризиків.</p> <p>Страхування від перерв у виробництві.</p> <p>Оцінка майна, що страхується і визначення страхової суми. Можливості врахування чиннику інфляції в договорах страхування майна. Правила врегулювання збитку і виплати страхового відшкодування в майновому страхуванні.</p> <p>Страхування технічних ризиків.</p>	2
10	<p>Страхування відповідальності</p>	2

	<p>Поняття цивільної відповідальності. Соціально-економічна сутність страхування загальногромадянської відповідальності. Страхування відповідальності юридичних і фізичних осіб. Страхування відповідальності в сфері приватного життя. Комплексні страхові поліси глави сім'ї.</p> <p>Основні види страхування цивільної відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності. Страхування договірної відповідальності. Страхування цивільної відповідальності роботодавця. Професійна відповідальність і необхідність її страхування. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції. Екологічне страхування, страхування відповідальності підприємств - джерел підвищеної небезпеки. Страхування автогромадянської відповідальності.</p>	
11,12	<p>Перестраховання і співстраховання</p> <p>Сутність перестраховання, його роль у забезпеченні гарантій страхового захисту. Співстраховання. Основні терміни перестраховання. Види перестраховання. Пропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: ексцедентний, квотний, квотно-ексцедентний. Непропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: договір ексцедента збитків; договір ексцедента збитковості. Перестраховальні пули. Ціна перестраховання. Перестраховальна комісія. Тантьєма. Депо премій. Фінансове перестраховання. Організація перестраховання в Україні і в світі.</p>	4
13,14	<p>Фінансово-економічна діяльність страхових компаній</p> <p>Склад доходів страховика. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Оподаткування страховиків.</p>	4
15	<p>Фінансова надійність страхової компанії</p> <p>Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Чинники фінансової стійкості страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності. Оцінка і контроль платоспроможності страхової компанії. Поняття платоспроможності та умови її забезпечення. Показники платоспроможності. Показники платоспроможності українських страховиків. Оцінка платоспроможності в країнах Європейського союзу.</p>	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<p>Сутність, принципи і роль страхування. Класифікація страхування</p> <p>Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.</p>	2
2	<p>Страхові ризики та їх оцінювання</p> <p>Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.</p>	2

3	Організація страхової діяльності. Методичні підходи щодо розрахунку страхової премії Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	2
4	Особисте страхування. Майнове страхування Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	2
5	Перестраховання і співстрахування Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	2
6	Фінансово-економічна діяльність страхових компаній Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	2
7	Фінансова надійність страхової компанії Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання базових задач.	2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до аудиторних занять	5
2.	Підготовка до контрольних заходів	5
3.	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	6
3.1	Маркетинг у страхуванні	2
3.2	Страхування кредитних та фінансових ризиків	2
3.3	Визначення страхових тарифів	2
4.	Підготовка до екзамену	30

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни використовуються наступні методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за змістовий модуль (ЗМ) 1 та 2 визначається як середньоарифметична сума балів, що отримані за роботу на кожному занятті.

Бали за заняття розподіляються так:

Бали	Критерії оцінки роботи на занятті
100-90	Студент глибоко та всебічно розкриває зміст питання, яке обговорюється, з використанням матеріалів, які він самостійно опрацював і показує вміння: формулювати висновки та узагальнення за питанням; аргументовано та логічно викладає матеріал. Додатково підготував та презентував доповідь на тему заняття. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Зроблені аргументовані висновки.
89-82	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; робить узагальнення та висновки; логічно викладає свої знання, але недостатньо використовує матеріали

	додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Має навички розв'язання конкретних практичних завдань. Успішно виконав передбачені планом заняття завдання без істотних зауважень. Орієнтується у сучасних тенденціях розвитку.
81-75	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; але не робить узагальнення та висновки, недостатньо використовує матеріали додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Виконує практичні завдання в межах програмних вимог, але допускається помилок (але не більш ніж 2 в одному завданні).
74-64	Студент поверхнево розкриває зміст питання, яке обговорюється, відтворюючи тільки матеріали подані на лекції; не робить узагальнення та висновки, допускає суттєві неточності при відповіді. Студент не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання або допускає принципові помилки (більш ніж 2 в одному завданні) у їх виконанні.
63-60	Студент знає тільки термінологію з теми заняття. Практичні завдання передбачені програмою не вміє вирішувати, але намагається. Веде повний конспект лекцій та практичних занять.
59-35	Студент зовсім не орієнтується у питаннях які обговорюються та вирішуються на занятті, але при цьому має повний конспект лекцій та практичних занять.
34-1	Студент зовсім не орієнтується у питаннях які обговорюються та вирішуються на занятті, при цьому не має конспекту лекцій та практичних занять.

До екзамену допускаються студенти, які отримали за кожний окремий змістовий модуль не менш ніж 60 балів.

Екзамен здійснюється шляхом оцінювання відповіді студента за 100-бальною шкалою і визначається як сума балів за відповідь на 1 теоретичне питання та розв'язання 1 задачі.

Критерії оцінки відповіді на екзаменаційний білет

Бали	Критерії
Теоретичне питання	
60-50	виставляється, якщо студент дає повну відповідь на запитання білету і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, знання відповідної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки.
49-40	виставляється за умови дотримання таких вимог: питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на відповідне законодавство та літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив уміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення студента до фактів і подій.
39-30	виставляється в тому разі, коли студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, законодавства та навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки й розв'язувати задачі, але при цьому допускає незначних помилок.
29-20	виставляється в разі, коли студент дає неповні відповіді на запитання, припускається не грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, та самостійно виправляє їх.

19-10	виставляється в разі, коли студент дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, але самостійно виправляє їх.
9-5	виставляється в разі, коли студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення, виявлене невміння розв'язувати навчальні задачі.
4-1	виставляється в разі, коли студент не відповів на питання чи виявив відсутність розуміння основ дисципліни.
Практичне завдання (задача)	
40-35	правильне розв'язання задачі
34-30	правильне розв'язання задачі за наявності 1 негрубої арифметичної помилки, або неповного висновку
29-20	правильна методика розв'язання задачі за наявності арифметичних помилок (1-2) або неповного висновку
19-10	наявність грубих помилок (більше 2 помилок) при розв'язанні задачі та неповного висновку
9-1	студент знає формули, але виявив відсутність розуміння методики розв'язання задачі, відсутні висновки

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється на основі середньоарифметичної суми балів, які студенти отримали за змістовими модулями та екзаменаційною оцінкою.

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування студентами навчального матеріалу з наступною перевіркою отриманих знань під час консультацій викладачів: усного опитування за темою пропущеної лекції та розв'язування практичного завдання за темою пропущеного практичного заняття.

Обов'язково до екзамену слід відпрацювати всі пропущені заняття. Критерії оцінювання пропущених занять співпадають з критеріями оцінки роботи на занятті.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про страхування» в редакції закону N 2921-III від 10.01.2002 // www.rada.gov.ua
2. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
3. Страхування: Підручник / Керівник автор, колективу і наук. ред. С.С. Осадець. — К.: КНЕУ, 2002.
4. Александрова Н.М. Страхування. – К.: ЦНЛ, 2012.
5. Базилевич В.Д. Страхова справа. – К.: Знання, 2015.
6. Базилевич В.Д. Страховий ринок України. – К.: Знання, 2012.
7. Бридун Є.В. Страхова справа. Посіб. для розв'язування задач / ДПА України. – Ірпінь, 2010.
8. Вовчак О.Д. Страхування. Навч. посіб. – Львів: Новий світ – 2000, 2006.
9. Горбач Л.М. Страхова справа. Навч. посіб. – Луцьк: Вежа, 2001.
10. Дьячкова Ю.М. Страхування. – К.: ЦНЛ, 2008.
11. Плиса В.Й. Страхування. Довідник. – Львів: Вид.центр ЛНУ ім. І.Франка, 2006.
12. Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування. Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011.
13. Страхові послуги. Навч.-метод. Посіб. Для самостійного вивчення дисципліни / За ред. Т.М. Артюх. – К.: КНЕУ, 2010.
14. Страхування. Підруч. / Керівн. Авт.. кол. і наук. Ред.. С.С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2006.
15. Таркуцяк А.О. Страхування. Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту фінансів, інформ.

Систем, менеджм. і бізнесу, 2009.

16. Ткаченко Н.В. Страхування. – К.: Ліра, 2007.

17. Штефюк П.Я., Штефюк Т.Ю. Страхування. Навч. посіб. – Чернівці: Прут, 2011.

Допоміжна

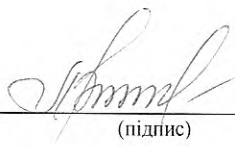
1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа. —К.: Знання, 2003.
2. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Страхование: Учебник. — СПб.: Питер, 2002. — 250 с.
3. Василюшин Р.Д., Кашенко О.Л., Борисова В.А. Економічні основи страхування. — Суми: Довкілля, 2001. — 412 с.
4. Внукова Н. Н. Практика страхового бізнесу. - К.: Либра, 2004. - 75 с.
5. Внукова Н. М. Страхування: Навч.-метод. посібник. – Харків: Бурун Книга, 2004. – 371с.
6. Внукова Н.М. Страхування: теорія і практика. Навчально-методичний посібник / Внукова Н.М., Успенко В.І., Временко Л.В. та ін. – Харків: Бурун Книга. – 2003.
7. Клапків М.С., Клапків Ю.М., Витоки національного страхового ринку України. – Тернопіль: Вид-во «Карт-бланш», 2003. – 314 с.
8. Кривошлик Т.Д. Самострахування і страхування майнових ризиків громадян // Фінанси України. – 2000. - №9. – С.104 - 110.
9. Мачуський В.В. Правові основи страхування: Навч. посіб. / Київський національний економічний ун-т. — К.: КНЕУ, 2003. — 302 с.
10. Михайлова К. Огляд майнового страхування //Страхова справа №4(32)2008. – ст. 40-51.
11. Мних Є.В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика. – Знання України, 2008. – 284с.
12. Огаренко О.В. Методологічні засади оцінки фінансового стану страховика.// Економіка: проблеми теорії і практики. -2001. -№111.
13. Сплетухов Ю. Страхование рисков, связанных с предпринимательской деятельностью // Фин. бизнес. — 2002 — №12.
14. Філонюк О. Огляд глобального ринку перестрахування //Страхова справа №2(34)2009. – ст. 30-43;
15. Фурман В.М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 296 с
16. Фурман В. Особливості формування страхових ринків країн з перехідною економікою // Економіст. – 2005. - №8.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Закон України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 р. №2745-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96>
2. Офіційний сайт державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrproject.gov.ua.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eiopa.europa.eu>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minfin.gov.ua>
6. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua>.
7. Рейтинг страхових компаній України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com>

8. Global marine insurance report 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iumi.com/committees/facts-a-figurescommittee/statistics>

9. <http://www.dfp.gov.ua> // офіційний сайт Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України

Розробник (О. В. Оскома)
(підпис)

Гарант освітньої програми (Г. В. Ползікова)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
фінансів, обліку та маркетингу
Протокол від «02» жовтня 2019 року № 3 (186)